

העמותה לחינוך בשפלה (ע"ר 580622108)

העוררת

ע"י ב"כ עוה"ד קרן רז מורג
מרח' החשמונאים 15 מודיעין
טל: 08-8539020 פקס': 08-8539030

- נ ג ד -

משרד החינוך

המשיב

ע"י ב"כ מלשכת היועצת המשפטית במשרד החינוך
רח' דבורה הנביאה 2, ירושלים
טל: 02-5603740 פקס': 02-5603840

החלטה

בפנינו שני עררים שהוגשו על שתי החלטות שניתנו על ידי מנכ"ל המשיב (להלן: "המנכ"ל") אשר דחה בקשות שהגישה העוררת לקבל רשיונות להפעלת בית ספר יסודי חדש (בסמל 727024) ברחוב הסנונית 81 בנס ציונה, בשנה"ל תשפ"א ותשפ"ב.

נציין כי עניינה של העוררת נדון בעבר בפני הוועדה מספר פעמים ואף נדון בערכאות שיפוטיות שונות, כאשר לאחרונה אף ניתן פסק דין בעת"מ (מחוזי י-ם) 26133-01-22 אשר דחה עתירה לבטל צו סגירה שהוצא כנגד העוררת לפי סעיף 32(א) לחוק הפיקוח על בתי הספר, התשכ"ט-1969 (להלן: "חוק הפיקוח").

החלטות מנכ"ל המשיב נשוא העררים

בהחלטת המשיב מיום 27.5.2020 נשוא ערר 12/2020 (להלן גם: "ההחלטה הראשונה" ו-"הערר הראשון", בהתאמה) מפורטים מספר נימוקים בגינם החליט המנכ"ל לדחות את הבקשה ולא לאשר פתיחת מוסד חדש לשנה"ל תשפ"א. הטעמים שפורטו בהחלטה הינם כדלקמן:

1. בית הספר פעל ללא רשיון בשנה"ל תשע"ט ותש"ף.
2. צו הפסקה שיפוטי של בית משפט השלום ברחובות בב"נ 11755-09-18 אוסר על המשיבה לעשות שימוש בנכס כבית ספר. על כן, הפעלת בית הספר במבנה זה תהווה הפרת הצווים השיפוטיים.
3. חלקים במבנה נבנו ללא היתר בנייה.
4. הפעלת בית ספר במבנה מהווה שימוש אסור, שכן היתר הבניה של המבנה אינו מתיר שימוש במבנה לצורך הפעלת בית ספר.

5. היתר הבניה אשר ניתן בעבר למבנה חסר תוקף, לאור העובדה כי במבנה אין מקלט, וזאת כאשר קיומו של מקלט הינו תנאי להיתר.

החלטת המשיב מיום 15.8.2021 נשוא ערר 101/2021 (להלן גם: "ההחלטה השניה" ו-"הערר השני", בהתאמה) מורה אף היא לא לאשר פתיחת מוסד חדש לשנה"ל תשפ"ב מנימוקים דומים. לנימוקים שפורטו בהחלטה הראשונה לעיל, נוספו נימוקים, כמפורט בהחלטה השנייה כדלקמן:

1. בית הספר פועל משנה"ל תשע"ט ועד תשפ"א כולל בניגוד לחוק וללא רשיון.
2. רשימת התלמידים שהוגשה אינה תקינה – מספר התלמידים בכל כיתה נמוך ואינו עומד בנהלי הרישוי לפתיחת בית ספר חדש.
3. תשריטי מבנה בית הספר וחצרותיו אינם תקינים מאחר ולא סומנו הכיתות המשמשות ללימוד, גודל הכיתות וייעוד כל חדר במבנה (חדר מורים, חדרי ספח, מעבדות...).
4. חלקים במבנה נבנו ללא היתר בניה.
5. הפעלת בית ספר במבנה מהווה שימוש אסור, שכן היתר הבניה של המבנה אינו מתיר שימוש במבנה לצורך הפעלת בית ספר.
6. היתר הבניה אשר ניתן בעבר למבנה חסר תוקף, לאור העובדה כי במבנה אין מקלט, וזאת כאשר קיומו של מקלט הינו תנאי להיתר.

עיקר נימוקי העוררת בכתבי הערר

העוררת טענה בערר 12/2020 כי זו פנייתה הרביעית אל ועדת הערר בעניין בקשותיה לקבל רשיון לפתיחת בית ספר "טבע הדברים" בנס ציונה. בשנת תשע"ח העניקה ועדת הערר רשיון רטרואקטיבי לבית הספר בהחלטה מיום 5.6.2018. בשנת תשע"ט נדחה ערר שהגישה העוררת על החלטת מנכ"ל המשיב שלא לחדש את רישיונה בהחלטה שהתקבלה בסוף שנת הלימודים ביום 26.5.2019. לטענת העוררת בהתייחס לשנה"ל תש"פ לא התקבלה החלטה בערר שהוגש ערב פתיחת שנת הלימודים ועד כה (ערר 55/2019) (נעיר כי החלטה בערר זה ניתנה ביום 23.7.2020).

לטענת העוררת החלטת הדחייה שהתקבלה על ידי המנכ"ל מתעלמת מטענות העוררת ומההליכים המתנהלים במקביל בבתי המשפט כפי שהובאו לידיעת המשיבים במסגרת ערר 55/2019, ערר שטרם הוכרע (במועד הגשת הערר האמור) ובניגוד לקביעות שיפוטיות בהליכים עד כה.

לטענת העוררת, נימוקי הסירוב העיקריים שבגינם החליט המנכ"ל לדחות את הבקשה לקבל רשיון קשורים לענייני תכנון ובניה אשר מצויים לטענת העוררת בשלבים מתקדמים של הכרעה והסדרה. העוררת טענה כי מטעמי זהירות ומבלי לוותר על טענותיה בנושא, היא הגישה בקשה להיתר חורג לשימוש במבנה. הבקשה נמצאת בשלבים מתקדמים לאחר פרסום ללא התנגדויות ועברה את בדיקות הסף. כן נטען כי על פי ייעוץ משפטי שקיבלה העוררת היתר הבניה הקיים מספק בהחלט ואין צורך בהיתר לשימוש חורג. לטענת העוררת צו הפסקת השימוש השיפוטי מוקפא כיום בהחלטת כב' השופט אברהם יעקב מבית המשפט המחוזי וזאת עד להחלטה אחרת בערעור שהגישה

העוררת על הצו. לטענת העוררת החלטה זו מאפשרת הלכה למעשה את הפעלת בית הספר לעת עתה מבחינה תכנון ובניה.

בנוסף טענה העוררת כי במבנה הושקעו משאבים כלכליים ניכרים ככל הנדרש על מנת שיעמוד בדרישות השונות לרבות בנהלי משרד החינוך.

העוררת עותרת כי הוועדה תורה על מתן רשיון לשנה"ל תשפ"א ולמצער כי תורה על מתן רשיון מותנה, תוך שימוש בהוראות סעיף 10 לחוק הפיקוח, כך שהרשיון יותנה בקבלת היתר לשימוש חורג מהוועדה המקומית לתכנון ולבניה במהלך שנת הלימודים או בקביעה שיפוטית של בית המשפט שאין צורך בהיתר שכזה.

העוררת מתארת בכתב הערר את הרקע העובדתי להקמתה במטרה להקים ולהפעיל באזור השפלה מוסדות חינוך ברוח החינוך הדמוקרטי. בשנת 2016 בעקבות ביקוש רב מצד הורים לתלמידים אשר מתגוררים בעיר נס ציונה ובאזור, החליטה העוררת לפעול להקמתו של בית ספר ייחודי. לקראת שנה"ל תשע"ז הגישה העוררת בקשות לפתיחת בתי ספר בנס ציונה ובבאר יעקב ולקראת שנה"ל תשע"ח הגישה בקשת רישוי לפתיחת בית ספר בנס ציונה. הבקשות נדחו. בתשע"ז התקיים דיון בפני ועדת הערר בנוגע לבית הספר בבאר יעקב אשר דחתה את הערר.

לקראת שנה"ל תשע"ח נדחתה בקשת העוררת לקבל רשיון מטעמים פדגוגיים בלבד. העוררת הגישה ערר על ההחלטה (ערר 164/17). העוררת טענה כי מתן פסק הדין התעכב בשל עומס התיקים הרב בוועדה ורק לאחר שחלפו 4 חודשים ממועד הדיון שהתקיים בערר, העלה המשיב טענות חדשות מתחום התכנון והבניה. חרף זאת הערר התקבל. שני הצדדים הגישו ערעורים על ההחלטה אשר נדחו.

במקביל להליכים ביחס לשנה"ל תשע"ח הגישה העוררת בקשת רישוי לשנה"ל תשע"ט לבית ספר בנס ציונה ולבית ספר בנצר סרני. הטיעונים בקשר עם בית הספר בנצר סרני אינם רלוונטיים לענייננו. הבקשה לקבל רשיון לבית ספר חדש בנס ציונה נדחתה בהחלטת המנכ"ל מיום 19.6.2018. על החלטה זו הוגש ערר ובמקביל בקשה לסעד זמני שנדונו ביום 23.8.2018. החלטה על דחיית הערר ניתנה רק ביום 26.5.2019 והעוררת בחרה לא לערער על ההחלטה מפאת המועד בו ניתנה לטענתה.

העוררת פרטה את השתלשלות העניינים הרלוונטיים לבקשתה לקבל רשיון לשנה"ל תש"פ ולערר 55/2019. לטענת העוררת היא הגישה במקביל להליכי הערר בקשת תקצוב לשנה"ל תשפ"א בחודש מרץ 2020 ובקשת רישוי ביום 15.5.2020. בקשת הרישוי לא נותבה כלל ליעדה. ביום 1.6.2020 נחתמה ההחלטה הראשונה כהגדרתה לעיל, נשוא הערר.

בנוגע לנימוק כי בית הספר הופעל ללא רשיון טענה העוררת כי לפי הנהלים היא הגישה אחת לשנה בקשה לרשיון בצירוף כל המסמכים הנדרשים. משנת תשע"ח הוכנסה לנהלי המשיב הנחייה חדשה לפיה הפעלת בית ספר ללא רשיון עשויה להצדיק דחיית בקשה חדשה לרשיון. העוררת טענה כי ההנחיה התפתחה וכיום נדרש הליך של שימוע לפני קבלת החלטה ולא נערך לעוררת הליך כזה. העוררת טענה כי קיים קושי מובנה בהליכי הרישוי והערר ששם את מבקשי הרשיון במצב לא הוגן בו הם נדרשים לוותר על זכויותיהם לקיים מוסד חינוך שיקבל רשיון רטרואקטיבי או להסתכן בעבירה ככל שלא יינתן רשיון כזה.

בנוגע לשנה"ל תשע"ט נטען כי הבקשה נדחתה בהחלטה מאוחרת ביותר, ערב פתיחת שנת הלימודים, וזאת מבלי שנבדקה לגופה ועל יסוד נימוקים שהיו בידי המשיב משנה קודמת. העוררת טענה כי הרשיון לשנה"ל תשע"ח ניתן

לה בפועל רק במהלך שנה"ל תשע"ט. לאחר שבקשתה בפני הוועדה להחיל את ההחלטה שניתנה בסוף שנת תשע"ח על שנת תשע"ט נדחתה על ידי הוועדה, היא הגישה ערעור על ההחלטה לבית המשפט המחוזי והערעור נדון רק בתוך שנה"ל תשע"ט. כן נטען כי בהחלטה משלימה של הוועדה שניתנה לאחר פסק הדין ביום 8.7.2018 כי הבקשה ביחס לשנת תשע"ט תידון כבקשה לחידוש רשיון, היה לה יסוד סביר להניח שהערר לשנת תשע"ט יתקבל ויוענק לה רשיון לשנה זו. החלטה בערר התקבלה רק ביום 26.5.2019 ובד בבד עם המתנה לקבלת החלטה מהוועדה, ניהלה העוררת הליך בבית המשפט ברחובות והסתמכה על הייעוץ המשפטי שניתן לה לפיו הצו המינהלי צפוי להתבטל כפי שאכן קרה.

לטענתה, היא לא זלזלה בהליך הרישוי אלא פעלה בכל האמצעים הסבירים ומעבר לכך מתוך הנחה שרשיונה יחודש בהיעדר נסיבות חדשות.

בנוגע להפעלת בית הספר ללא רשיון בשנה"ל תש"פ טענה העוררת כי גם בגין שנה זו היא הגישה בקשה במועד בצירוף המסמכים הנדרשים וכי לא ניתנה לה זכות טיעון טרם קבלת החלטת הדחייה על ידי המנכ"ל כמתחייב לפי נוהל הרישוי לשנת תשפ"א (להלן: "הנוהל").

לטענת העוררת הנימוקים שפורטו על ידה הם טעמים מיוחדים שלא לדחות את בקשת הרישוי לשנת תשפ"א ולטענתה כיום ממשיכה בהליכים לקבלת היתר לשימוש חורג.

העוררת הוסיפה וטענה כי אין למשיב סמכות לשלול מתן רשיון למי שהפעיל מוסד חינוך ללא רשיון בשנה קודמת לבקשתו, שכן חוק הפיקוח לא הטיל סנקציה כזו. העוררת טענה בדבר החשיבות שיש לזכות של ההורים לבחור את החינוך המתאים לילדיהם, כזכות חוקתית הנגזרת מהזכות לחירות.

בנוגע להפעלת בית הספר ללא רשיון בשנת תשפ"א נטען כי ההחלטה בבקשה ניתנה רק ביום 23.7.2020. במהלך שנה זו בוטל צו ההפסקה השיפוטי, שעד אז הוקפא. העוררת מתארת פניות והתכתבויות עם נציגי המשיב בנוגע לקבלת החלטה לנוכח הליכים תכנוניים רלוונטיים לטענתה, ומציינת כי על החלטת הדחייה של בקשת הרישוי לשנת תשפ"א היא הגישה בקשה דחופה למתן סעד זמני שלא הוכרעה, כמו גם הערר שהוגש.

העוררת טענה כי לרגע לא זלזלה בהליך הרישוי, עבדה בהתאם לנהלים וללוחות הזמנים והשקיעה מאמצים ומשאבים רבים לשם עמידה בהליכי הרישוי. לטענתה, הציפייה ממוסד חינוך כי יסגור את שעריו בפני תלמידים רגע לפני תחילת שנה אינה סבירה ואינה עומדת בקנה אחד עם המציאות (ס' 128 לערר השני). על אחת כמה וכמה בשנות הקורונה בהן יש נשירה גלויה וסמויה ממוסדות חינוך וקיימת חשיבות לרציפות הלימודית ולשמירה על מקום לימודים יציב לתלמידים. העוררת טענה כי מיום היווסדו של בית הספר ביקשה לעמוד בכל דרישות משרד החינוך על נהליו, בבית הספר התקיימו מספר ביקורות, עימם שיתפה פעולה העוררת באופן מלא (ס' 134 לערר השני).

בנוגע לקיומו של צו שיפוטי המונע אכלוס המבנה נטען כי ביום 3.1.2018 הוציאה הוועדה המקומית לתכנון ולבניה בנס ציונה צו מינהלי להפסקת השימוש במקרקעין בניגוד להיתר ובגין ביצוע עבודות אסורות, הפעלת בית ספר, תוך שימוש במבנה הכולל בניה ללא היתר. נטען כי ביום 13.9.2018 בוטל הצו. בנוגע לצו משנת 2011 נטען כי הוא הוצא נגד עמותת אחרת, הוא אינו מופיע בתיק הבניין אותו איבדה העירייה, או במרשם חוקי אחר. לא הייתה לעוררת ידיעה אודותיו כאשר שכרה את המבנה והעירייה עצמה שכרה את המבנה בעבר לתקופה של 5 שנים מיד לאחר מתן הצו, כך שלא הייתה שוכרת את המבנה לו סברה שהוא תקף. בנוסף נטען כי הצו התייחס למתחם כולו לרבות

חלקים בהם נעשה שימוש בשנים האחרונות להפעלת גן ילדים. משרד החינוך מחדש את רשיון הגן מידי שנה בהעדר התנגדות הוועדה המקומית והעירייה. ביום 6.9.2019 הגישה הוועדה המקומית בקשה חדשה לצו שיפוטי, בהתבסס על הצו משנת 2011. העוררת הפנתה לפסק דין מיום 26.1.2020 אשר אומנם קיבל את בקשת הוועדה למתן צו אבל סבר כי הצו משנת 2011 זנח על ידה. בית המשפט קבע כי ראוי היה שהצדדים יגיעו להסכמות במסגרתן יבחן משרד החינוך את בקשת העוררים לרשיון על בסיס ההנחה שאין צו שיפוטי, אך משרד החינוך התעלם מאמירה זו. העוררת הוסיפה וטענה כי על פסק דינו של בית המשפט ברחובות הוגש ערעור לבית המשפט המחוזי ובדיון בבקשה לעיכוב ביצוע מיום 19.5.2020 נקבע כי הצו השיפוטי יוקפא עד להחלטה אחרת בערעור. הובהר בדיון כי העוררת השלימה את הבקשה להיתר בפני הוועדה המקומית והיה חסר תנאי סף אחד שאינו בשליטתה (אישור חברת חשמל). בהמשך הבקשה התקדמה ועברה את שלב הסף לשלב הבדיקות המרחביות טרם קביעת מועד לדיון בישיבות הוועדה המקומית. כך, שכיום אין צו שיפוטי תקף נגד העוררת.

בהתייחס לטענות לפיהן חלקים במבנה נבנו ללא היתר בניה נטען כי בהתאם לחוות דעת מומחים שהוגשה במסגרת ההליך משנת תשע"ח, ככל שבוצעה בניה בניגוד להיתר, היא לא משפיעה על החללים המשויכים לבית הספר אשר בנויים בהיתר. חריגות הבניה מתייחסות לקומה שמתחת לבית הספר ואינה בשימוש. העוררת טענה כי לא מן הנמנע שקיומו של המקלט הוכשר במסגרת תוכנית שינויים שהבעלים של המבנה הגיש לאחר שהוגש נגדו כתב אישום בגין אי הקמת מקלט. הדברים נכונים גם ביחס לטענה בדבר החלפת גג במבנה ללא היתר, נושא שלא הוכח על ידי הוועדה המקומית באף הליך. העוררת הפנתה לפסק דינו של בית המשפט ברחובות וטענה כי התקבלה עמדת העוררת כי היא עומדת בדרישות הבטיחות.

בהתייחס לטענה כי הפעלת בית הספר מהווה שימוש אסור לפי ההיתר נטען, כי השימוש שמופיע בהיתר הוא להפעלת מעון ילדים ולפי חוק המעונות, ילד מוגדר עד לגיל 14. לטענת העוררת במהלך השנים הוועדה המקומית פירשה את ההיתר כמתיר פעילות בית ספר וניתנו רישיונות על ידי משרד החינוך למספר בתי ספר שפעלו במבנה. בנוסף העירייה השכירה את המבנה ונאמר בדיון בעירייה שניתן להשכיר את המבנה לבית ספר פרטי כמו רשת טומשין. לכן יש לראות בהיתר כמאפשר הפעלת בית ספר.

בהתייחס לטענה לפיה היתר הבניה חסר תוקף בהעדר מקלט המהווה תנאי להיתר נטען, כי הטענה הועלתה עוד בשנת תשע"ח וחרף העלאתה ניתן רשיון לבית הספר. טענה זו לא התקבלה על ידי בית המשפט לעניינים מקומיים ברחובות. העוררת טענה כי במתחם ישנו חדר מוגן העונה על הרציונליים העומדים בבסיס הדרישה לקיומו של המקלט ובהיעדר תיק מבנה, אין ביכולתה של העוררת לדעת האם החדר המוגן אושר בעת הקמתו על ידי פיקוד העורף אם לאו. בנוסף נטען כי בניגוד לטענת המשיב, היתר בניה לא יכול לפקוע מאליו ולשם כך נדרשת החלטה פוזיטיבית של הוועדה המקומית המפקיעה את ההיתר. כזו לא התקבלה ולא התקיים הליך לביטול היתר. העוררת טענה כי ההיתר הוצא אי שם בשנת 1969. בסמוך לאחר הקמת המבנה הוגש כתב אישום נגד בעליו בגין אי הקמת מקלט ולאחר מכן הוגשה תוכנית שינויים. יתרה מכך, מקלט נצפה במקום על ידי מפקח הוועדה המקומית בשנות 2000. העוררת טענה כי יש יסוד סביר להניח כי עם היתר השינויים נבנה גם מקלט. לטענת העוררת הדרישה בהיתר להקמת מקלט וסידורי אבטחה היא "בהתאם לדין" ולא "בהתאם לתשריט" וגם מטעם זה היעדרו של מקלט במקום המפורט בתשריט שאותר בתיק הבניין אינו מהווה הפרה של אותו תנאי. זאת ועוד, בהינתן כי כבר בשנת 2011 לא היה מקלט במקום המפורט בתשריט אלא במקום הנוכחי, לא ברור כיצד שכרה העירייה את המבנה וציינה בהסכם כי אין לה טענות לגבי מצבו התכנוני של הנכס. העוררת הוסיפה, בין היתר, כי לפי חוזר מנכ"ל משרד החינוך תשע"ה/2(ב) שכותרתו "נוהלי שעת חירום במערכת החינוך" נקבע כי במצב כוננות הלמידה תבוצע רק במקום שיש

בו מקלוט לכל התלמידים. מכאן למדים לטענת העוררת כי במערכת הממלכתית קיימים מוסדות הפועלים ללא כל פתרון מקלוט ומשרד החינוך לא סוגר אותם אלא מוצא פתרונות חלופיים במצבי חירום. בענייננו קיים פתרון מקלוט אשר נותן מענה מספק לתלמידים והנטל להוכיח אחרת מוטל על המשיב. העוררת טענה כי לו היה חסר מקלט במבנה, אזי גם גן הילדים הפועל במתחם ברשיון משרד החינוך היה צריך להיסגר. העוררת לא רק שמופלית ביחס לבתי ספר רשמיים, מופלית ביחס למוסדות מוכרים בלתי רשמיים הפועלים באותו מבנה ותחת אותו היתר.

בנוגע לאמור בהחלטה השנייה בעניין רשימת התלמידים שהוגשה ומספר התלמידים הנמוך בכל כיתה נטען כי בבקשה לרשיון לשנה"ל תשפ"ב הוגשה רשימה של 15 תלמידים בכל שכבת גיל. לטענת העוררת לפי הנוהל בסמכות מנהל המחוז להמליץ על מתן רשיון למוסד צומח במספר תלמידים שונה מהאמור בסעיף 4.1(ז) לנוהל, כלומר 2 כיתות א' אשר בכל אחת מהן 22 תלמידים או כיתה א' וכיתה ב' שבכל אחת מהן 22 תלמידים. לטענת העוררת ועדות הערר קבעו בעבר כי מספר התלמידים הלומדים במוסד חינוך הוא עניין שאליו יש להתייחס במסגרת ביקורת פדגוגית ונמצא בסמכותו של מנהל המחוז. בענייננו הבקשה לא נותבת למחוז לבחינה פדגוגית ולא הופעל שיקול דעת פדגוגי. בהפעלת שיקול הדעת על המשיב להתייחס לגלגוליו של המוסד ולכך שמצבו המשפטי אינו יציב לאורך השנים. בנוסף, במסגרת התפיסה הרב גילאית, מתאפשרת לתלמידים בני גילאים שונים ללמוד בצוותא, בקבוצות קטנות, תוך הכוונה ושימת דגש אישי על כל תלמיד וסקרנותו הטבעית. בשיטה הרב גילאית לומדים בכל בתי הספר הדמוקרטיים בארץ שפועלים ברשיון, בחלקם מספר תלמידים נמוך יותר מאשר בבית הספר נשוא העררים. העוררת הציגה נתונים מאתר משרד החינוך אודות מספר תלמידים בבתי ספר נוספים המחנכים בפדגוגיה דמוקרטית. לטענת העוררת לאחר קבלת רשיון מספר התלמידים עתיד לגדול משמעותית. העוררת הפנתה למספר החלטות שניתנו בעניינם של בתי ספר אחרים במסגרתן אושרו רישיונות חרף אי עמידת בתי הספר בדרישה מספר התלמידים כפי שנדרשת העוררת לעמוד בה.

בנוגע לאמור בהחלטה השנייה המתייחסת לכך שתשריטי מבני בית הספר וחצרותיו אינם תקינים מאחר ולא סומנו הכיתות המשמשות ללימוד, גודל הכיתות וייעוד כל חדר, נטען כי התשריטים עומדים בהוראת תקנה 2(4) לתקנות פיקוח על בתי ספר (בקשה לרשיון) תש"ל-1970 וכי גם בשנים קודמות הועלו אותם תשריטים ולא נמסר לעוררת כי קיימת בעייתיות כלשהי ביחס אליהם. בכל מקרה מדובר בפגם פרוצדורלי בלבד שיכול להיפתר בנקל לו היה מבוצע ביחס לעוררת נוהל תיקון ליקויים כפי שנוהג המשיב עם בעלויות נוספות בשגרה.

עיקר נימוקי המשיב בכתבי התגובה

המשיב טוען בכתבי התגובה מטעמו כי דין העררים להידחות בשל העובדה שהעוררת מפעילה את בית הספר ללא רשיון מזה שנים, תוך הפרת דיני התכנון והבניה. במבנה בו מפעילה העוררת את בית הספר התבצעו חריגות בניה, אין אישור שימוש, היתר הבניה חסר תוקף שכן נבנה ללא מקלט המהווה תנאי להיתר. בנוסף נטען כי העוררת לא הגישה את כל מסמכי הסף הדרושים באופן תקין. לטענת המשיב, הפעלת בית הספר ללא רשיון נעשתה מתוך זלזול חמור, בוטה ומופגן בהליך הרישוי, במשיב ובוועדת הערר. נטען כי בהתאם להחלטת ועדת הערר בע"ר 104/18 קיים מעשה בית דין בעניין קיומו של צו שיפוטי האוסר שימוש במבנה בית הספר שניתן בשנת 2011 במסגרת ע"א 43317-11-07 ובעניין השימוש שלא כדין שעושה העוררת במבנה. יתרה מכך, בהחלטה מיום 26.1.2020 בב"נ 11755-09-18 נקבע כי צו בית המשפט מיום 26.7.2011, האוסר שימוש במבנה בית הספר של העוררת, שריר וקיים ומופנה כלפיה.

המשיב מפרט את הליכי הרישוי שהחלו לקראת שנה"ל תשע"ח וכי לאחר שנדחתה הבקשה לקבל רישון שהגישה העוררת הוגש ערר 164/17 (הערר הראשון) שהתקבל על ידי ועדת הערר ולאחר שהוגשו ערעורים הדדיים שנמחקו, ניתן רישון לשנה"ל תשע"ח.

בגין שנות הלימוד תשע"ט, תש"פ ותשפ"א הגישה העוררת בקשות אשר נדחו כולן מהנימוקים שפורטו לעיל.

בנוגע להחלטת הדחייה של מנכ"ל המשיב לשנה"ל תשע"ט הגישה העוררת את ערר 104/18 (ערר שני) אשר נדחה על ידי ועדת הערר. ועדת הערר דחתה את הערר בהחלטה מיום 26.5.2019 וקבעה כי קיים צו שיפוטי נגד העוררת משנת 2011 והעוררת לא הוכיחה שהשימוש במבנה כדין.

בנוגע להחלטת הדחייה של מנכ"ל המשיב לשנה"ל תש"פ הגישה העוררת את ערר 55/19 (ערר שלישי). ועדת הערר קבעה כי אין כל מקום לשוב ולדון בנושא שהוכרע כבר בידי הוועדה בהחלטה לשנה"ל תשע"ט, שבעינה עומדת והוועדה חזרה על האמור בה שלאחריה ניתן פסק הדין של בית המשפט השלום ברחובות ממנו עולה כי לא ניתן לקיים מוסד חינוכי במבנה. הוועדה התייחסה לקביעת מנכ"ל המשיב כי דין הבקשה להיפסל על הסף בשל פעילות ללא רישון בשנה"ל תשע"ט וציינה כי כפי שקבעה בשורה של החלטות, פסילה שכזו לא יכולה להיות אוטומטית, אלא מחייבת הפעלת שיקול דעת פרטני בכל מקרה ומקרה במספר היבטים. ואכן, ניתנה לעוררת ביום 14.5.2019 הודעה בדבר הכוונה שלא להעניק לה רישון וזו הגיבה באמצעות באת כוחה באופן נרחב ומקיף. הוועדה קבעה כי הראיות עליהן נסמך המשיב, שמצביעות על כך שהעוררת הפעילה את המוסד החינוכי ללא רישון מספקות מבחינת רף הראיות הנדרש במשפט המינהלי, ואף לא נסתרו – לא במענה באת כוח העוררת לשימוע ולא בדיון בפני הוועדה. בהחלטה נקבע כי הגם שאין בדין בסיס לבקשה לסלק את הערר על הסף בשל פעילות העוררת בשנה"ל תש"פ וסירובה לאפשר לנציגי המשיב לבקר במקום. התנהלות העוררת מצטרפת הן לעניין החומרה שבהתנהלות העוררת בשנת תשע"ט והן באשר להפעלת הסמכות של הוועדה לפי סעיף 14(ד) לחוק הפיקוח. כן נקבע, כי לפי סעיף 30 לחוק הפיקוח למשיב או למי שמינה לשם כך סמכות להיכנס לבית ספר ולחצרו ואין להגביל את ביקוריו. בנוסף צויין כי העוררת מפרסמת את בית הספר מבלי שמצויין כי אין בידיה רישון להפעלת מוסד חינוכי וחמור מכך, הפרסומים כוללים מצגים מטעים לפיהם בית הספר פועל תחת פיקוח משרד החינוך, עובדה לא נכונה. הערר נדחה ונקבע כי העוררת בהפרה מתמשכת וברורה של הדין ומפעילה מוסד חינוך ללא רישון. בשל חומרת הדברים ועל אף האיפוק שהוועדה נוקטת בפסיקת הוצאות, נפסקו נגד העוררת הוצאות בסך של 2,500 ₪.

המשיב טען כי כבר בשנה"ל תשע"ח, בעת ניהול ערר 164/17 נודע למשיב כי העוררת מפעילה את בית הספר ללא רישון וכי ביום 15.11.2017 הגיעו עובדי אגף אכיפה של המשיב ואימתו עובדה זו. הם גורשו על ידי נציג העוררת מהמקום בטענה של השגת גבול.

בשנה"ל תשע"ט המשיכה העוררת להפעיל את בית הספר ללא רישון, כמפורט במסמך שנערך על ידי מר פביאן סקונדק, מפקח על הבניה בעירייה הנושא כותרת "פרטי תיק עבירה". ביקור נוסף של עובדי אגף אכיפה של המשיב נערך ביום 20.9.2018 שאף הוא העלה כי העוררת מפעילה את בית הספר ללא רישון. בדו"ח אגף האכיפה מיום 20.9.2018 צויין כי מנהל העוררת מסר ש"הם פתחו את שנת הלימודים מפני שהוא לא רצה להגיע למצב שהוא שולח תלמידים הביתה שכן הורי התלמידים רשמו את ילדיהם והם מנצלים את חודש ספטמבר בו ישנם חגים לצורך פעילויות חברתיות". בדו"ח צויין כי בבית הספר לומדים 75 תלמידים והמקום עובד כמוסד חינוכי עם עובדי

הוראה. העוררת הוסיפה להפעיל את בית הספר ללא רשיון תוך ניהול ערר 104/18. במאי 2018 ניתנה החלטת ועדת הערר שדחתה את הערר אך העוררת לא כיבדה את ההחלטה והמשיכה להפעיל את בית הספר ללא רשיון.

בשנה"ל תש"ף המשיכה העוררת להפעיל את בית הספר ללא רשיון. נערכו מטעם המשיב מספר ביקורות במקום ונציגיו נתקלו בחוסר שיתוף פעולה מצד מנהלת בית הספר. מנהלת בית הספר מנעה כניסה לכיתות בית הספר, מנעה מעובדי אגף האכיפה לצלם, לא ענתה לשאלותיהם, סירבה להעביר רשימות תלמידים ועובדי הוראה. לדבריה היא הונחתה לא לשתף פעולה עם עובדי המשיב. כן התברר כי העוררת מפרסמת את בית הספר לקראת שנה"ל תשפ"א על אף שנדחתה בקשתה לקבל רשיון לשנה זו מאותם טעמים שהביאו לדחיית בקשותיה בעבר.

בשנה"ל תשפ"א המשיכה העוררת להפעיל את בית הספר ללא רשיון. המשיב פרט בכתב התגובה לערר 12/20 את הליכי הרישוי לשנה זו והדגיש כי בבקשה הצהירה העוררת כי המבנה בו היא מתעתדת להפעיל את בית הספר עומד בדיני התכנון והבניה, אולם בפועל המבנה לא עומד בדיני התכנון והבניה וקיים צו בית משפט המונע אכלוס הנכס. המשיב ציין כי בהליכים משפטיים קודמים טענה העוררת כי הצו השיפוטי משנת 2011 בע"א 43317-07-11 אינו מופנה כלפיה אלא כלפי בעלי הנכס ובעלי העמותה הקודמת שפעלה בנכס. אלא שביום 26.1.2020 ניתנה החלטת בית המשפט ברחובות בתיק ב"נ 11755-09-18 בה נקבע כי צו בית המשפט מיום 26.7.2011 האוסר שימוש במבנה בית הספר של העוררת שריר וקיים ומופנה כלפי העוררת. עם זאת, מאחר שלשיטת בית המשפט התנהלות הרשות המקומית בעניין הנכס מלמדת על זניחת הצו, ניתן צו הפסקה שיפוטי חדש, האוסר על העוררת לעשות שימוש בנכס כבית ספר. המשיב הבהיר כי במסגרת ערעור שהוגש על החלטה זו הוקפא הצו עד למועד הדיון בערעור ביום 20.9.2020.

עם בדיקת בקשת הרישוי נערכה בדיקה מול עיריית נס ציונה שהעלתה כי מצבו של המבנה מבחינת הפרת דיני התכנון והבניה לא השתנה וכי התנגדות הרשות המקומית להפעלת בית הספר בעינה עומדת. נמסר כי לאחר שנים בהן לא פעלה העוררת להסדרת המצב התכנוני, כעת היא החלה בהליך הסדרה אולם ההליך לא הושלם, ובאותה עת מצבו התכנוני של בית הספר לא השתנה.

בנוסף העוררת הפעילה את בית הספר בשנה"ל תש"פ ללא רישוי כאמור וביום 27.5.2020 דחה מנכ"ל המשיב את בקשת העוררת מהטעמים הפורטים בהחלטתו לעיל.

בכתב התגובה לערר 101/2021 פרט המשיב את הליכי הרישוי לקראת שנה"ל תשפ"ב בדומה לטיעונו בתגובתו לערר הקודם כאמור לעיל. מתגובה זו עולה כי בערעור שהוגש על צו הפסקה השיפוטי החדש (עתפ"ב 6787-02-20) הוחלט לבטל את הצו מכיוון שהעוררת כבר הגישה בקשה להיתר והבקשה נמצאת בטיפול. בהחלטה צוין כי אין בביטול הצו כדי למנוע הגשת בקשה חדשה להוצאת צו הפסקה שיפוטי אם יתברר שהמערערת לא הצליחה להשיג היתר בניה תוך 6 חודשים ממועד ההחלטה. בנסיבות אלה, הדבר יוכל לשמש את הוועדה המקומית במסגרת בקשה חדשה לצו הפסקה שיפוטי שתגיש.

המשיב הוסיף כי במסגרת בקשת הרישוי לא הגישה העוררת את מלוא מסמכי הסף באופן תקין: לא הוגשו תשריטים תקינים שכן ע"ג התשריטים שהוגשו לא סומנו כיתות הלימוד, גודל הכיתות והייעוד לכל חדר במבנה. כמו כן, רשימות התלמידים אינה תקינה שכן מספר התלמידים בכל כיתה נמוך ואינו עומד בנהלי המשיב.

זאת ועוד, מאחר והיה ידוע למשיב כי העוררת הפעילה את בית הספר ללא רשיון בשנה"ל תשפ"א, נשלח לעוררת מכתב שימוע המאפשר לה להעלות טענותיה בעניין. העוררת הגיבה למכתב השימוע וביום 15.8.2021 ניתנה החלטת הדחייה של המשיב מנימוקיה כמפורט בהחלטתו לעיל.

בכתבי התגובה צוינו, בין היתר, הנימוקים הבאים בגינם יש לדחות את העררים:

1. העוררת הפעילה את בית הספר ללא רשיון בניגוד להוראות סעיף 3 לחוק בפיקוח. לא זו בלבד שמדובר בעבירה פלילית לפי סעיף 30(א) לחוק, עצם פתיחת בית ספר ללא רשיון הינה עילה לסגירתו לפי סעיף 32(א)(1) לחוק הפיקוח. המשיב הפנה לנוהל לבית ספר חדש בו נכתב כי "המפעיל מוסד חינוכי ללא רשיון – עובר עבירה פלילית ופוגע בתלמידים ... בעלות המפעילה מוסד חינוכי ללא רשיון, בקשותיה לרישיונות תדחנה, אלא אם כן קיימים טעמים מיוחדים המצדיקים שקילת הבקשות. ...". המשיב ציין כי העוררת עדיין מפרסמת את הפעלת בית הספר באתר האינטרנט ובדף הפייסבוק שלה. בפרסום מופיע עם כוכבית (*) כי ההרשמה "בכפוף לקבלת רשיון ממושרד החינוך" אולם לטענת המשיב, הכיתוב נוגע ככל הנראה לשם יצירת מראית עין חוקית ותו לו, שכן בפועל העוררת מפעילה את בית הספר ללא רשיון כבר שנים.
2. המשיב טען כי הנימוק היחיד שנטען בשימוע שנערך לעוררת טרם מתן ההחלטה נשוא ע"ר 101/2021 היה כי מצבה המשפטי השתנה לעין שיעור לאחר ביטול הצו השיפוטי וכי היא פועלת להסדיר את הרשיון ומשתפת פעולה עם משרד החינוך. כן נטען, בין היתר כי למשרד החינוך אין סמכות לשלול רשיון על סמך הפעלת רשיון בשנה"ל הקודמת.
3. המשיב חזר וציין כי משנה"ל תשע"ח העוררת מפעילה את בית הספר ללא רשיון, בניגוד להחלטות משרד החינוך ובניגוד להחלטת ועדת הערר. כן, התנהלות העוררת לאורך השנים התאפיינה בניסיונות הסתרה והטעיה באשר להפעלת בית הספר, תוך מניעה שיטתית מעובדי אגף האכיפה במשרד לבצע את תפקידם בהתאם לסמכותם לפי סעיף 30 לחוק הפיקוח ותוך ניסיונות להטיל אימה על עובדי ציבור הממלאים את תפקידם.
4. נטען כי היעדר רשיון אינו מהווה פגם פורמלי ופתיחת מוסד חינוך ללא רשיון פוגעת בראש ובראשונה בתלמידים שתנאים ללימודיהם לא הובטחו ולא התקיימו על ידי הבעלות המבצעת עבירות. יש צורך חינוכי מהמעלה הראשונה לנקוט בכל האמצעים כדי להביא להפסקת פעילותם של בתי הספר ללא רשיון. פתיחת בית ספר ללא רשיון מהווה עבירה פלילית כשלעצמה, לפי הוראות חוק הפיקוח. נכון וראוי כי המשרד פועל תוך התחשבות בשיקול זה של הגנה על שלטון החוק והרתעה מעבריינות. זהו עקרון יסודי וככזה יש ליתן לו משקל מתאים בשיקולי הרשות והעברת מסר חינוכי לפרט בחברה בדבר החובה לכבד נורמות מחייבות לפי הדין.
5. המשיב טען כי יש לדחות את טענת העוררת לפיה אין למשרד סמכות לשלול רשיון על סמך הפעלת מוסד החינוך ללא רשיון בשנה"ל הקודמת. כמו כן, כבר ניתנו החלטות בנושא זה על ידי ועדת הערר במסגרתן נקבע כי מקום שבו בידי המשיב ראיות מינהליות מספקות לכך שהעוררת הפעילה מוסד חינוכי ללא רשיון, אין מקום להתערבות בהחלטת המנכ"ל ליישום הוראות סעיף 3 לנוהל (ע"ר 55/2019). כמו כן, עמדת העוררת מנוגדת לעמדת המחוקק שקבע מפורשות שאין לפתוח בית ספר ללא רשיון וכי העובר על הוראה זו עובר עבירה פלילית. המחוקק לא נתן אישור מראש לכל בעלות אשר בקשתה לקבל רשיון נדחתה להגיש ערר ועל בסיס כך לפתוח את בית הספר ללא רשיון, חרף החלטת הדחייה של מנכ"ל המשיב. מעבר לכך, העוררת הפעילה את בית הספר גם לאחר שוועדת הערר דחתה את הערר שהוגש ותוך זלזול מופגן בוועדה ובהחלטתה. המשיב התייחס גם לטענת העוררת לפיה סעיף 4 לנוהל אינה חוקתית וטען, בין היתר כי הפעלת מוסד חינוך אינה מהווה 'עיסוק רגיל' ואין זכות קנויה לקבל רשיון. בפסיקה נדחתה הטענה כי הוצאת צו סגירה למוסד חינוך שפועל שלא כחוק פוגע בחופש העיסוק של המורים ונקבע כי "סירוב לבקשה למתן רשיון לבית ספר או הוצאת צו סגירה לבית ספר הפועל שלא כחוק, אינה פוגעת בחופש העיסוק של המורים. ... זכות העיסוק אינה מוחלטת והיא עשויה להיסוג מפני אינטרסים אחרים שבטובת הציבור" (עת"מ 385/06 ענת יליזרוב נ' משרד החינוך). בנוגע לטענת העוררת כי כיום היא משתפת פעולה עם משרד החינוך נטען כי ביום 6.6.2021 עת נערכה ביקורת אגף האכיפה של המשרד, מנהלת בית הספר סירבה להכניס את נציגי האגף לבית הספר.

טיעונים נוספים שהועלו בכתבי התגובה מטעם המשיב התייחסו להפעלת בית הספר במבנה בניגוד לדיני התכנון והבניה, כאשר חלקים במבנה נבנו ללא היתר, היתר הבניה אשר ניתן בעבר למבנה חסר תוקף לאור אי התקיימות תנאי הקבוע בו, ההיתר אינו מתיר שימוש במבנה כבית ספר. נטען, בין היתר כי בתיק ע"ר (ראשל"צ) 11-07-43317 נקבע כי בוצעה בניה ללא היתר במבנה. ביצוע עבירות בניה עולה אף מדו"ח מפקח עיריית נס ציונה מיום 2.1.2018 בו נקבע כך:

"עפ"י בדיקה בשטח מול תצ"א והיתר בניה הקיים על המקרקעין עולה כי במבנה הוחלף גג אסבסט ללא היתר וכן קיימת בניה ללא היתר בחלק התחתון של האגף הצפוני של המבנה".

בהתייחס לטענת העוררת כי לא מן הנמנע שבשלב מאוחר יותר ניתן היתר בניה לכל אחד מהשינויים שבוצעו לכאורה במבנה (ס' 173 לערר השני) נטען כי לא ידוע לעירייה כי נעלמו "היתרי בניה חדשים" אשר הוצאו לכאורה עבור המבנה ואין כל ראייה אחרת לכך שהוצאו היתרי בניה חדשים. יתרה מכך, התברר שבשנת 1970 ננקט הליך פלילי ת"פ 404/71 נגד בעלי הזכויות במקרקעין דאז בגין בניה בסטייה ובניגוד להיתר בניה ובפרט בגין אי הקמת מקלט כמתחייב מהיתר הבניה ובסופו של ההליך בעלי הזכויות דאז הורשעו ונגזר דינם.

לעמדת המשיב יש לדחות גם את טענת העוררת כי הבניה ללא היתר לא משפיעה על חללים המשויכים לבית הספר שכן מדובר במבנה אחד, בעל קומה אחת, בו בוצעו עבירות בניה שכללו פעירת חללים מתחת לקומה שבה נמצאות כיום כיתות בית הספר וכי עבירות הבניה הן שיצרו מלכתחילה את הקומה שמתחת לקומת הכיתות. כמו כן, הממ"ד בו מבקשת העוררת לראות כתחליף למקלט שחסר, נמצא בקומה בה בוצעה הבניה ללא היתר. גם טענת העוררת כי היא מצויה בהליכי הסדרה מתקדמים מול הוועדה המקומית לתכנון ולבניה אשר "אינה חולקת על תקינותו של המבנה או של ההיתר והחליטה לאשר שימוש חורג לצמיתות במבנה" (ס' 180 לערר השני) אינה נכונה וטרם ניתן אישור לבקשת העוררת להיתר.

המשיב הפנה להחלטת בית המשפט ברחובות בב"נ 18-09-11755 בה נקבע כך:

"אין מחלוקת כי המשיבים לא אוחזים בהיתר שימוש להפעלת בית ספר אלא למעון ילדים.
ב"כ המשיבים סבורים שאין מקום לאבחנה בין גן ילדים לבית ספר ודי בהיתר להפעלת מעון ילדים. אין בידי לקבל עמדה זו".

בנוגע לטענת העוררת כי הערעור על החלטה זו התקבל, נטען כי הערעור על הצו השיפוטי שהוציא בית המשפט התקבל מהטעם הדיוני בלבד: בשל העובדה שהחלטה בבקשת העוררת להיתר עתידה להינתן בקרוב הרי שאין טעם לנהל את ההליך. עם זאת צויין כי העובדה שהעוררת הגישה בקשה להיתר, מלמדת שגם העוררת סברה שאינה מחזיקה בהיתר כדיון.

בנוגע לטענת העוררת כי במבנה פעל בעבר בית ספר מוכר שאינו רשמי מרשת "שובו", דבר שאמור להביא לכך שעל משרד החינוך לפרש את היתר הבניה ככזה הכולל שימוש של הפעלת בית ספר (ס' 185 לערר השני) נטען, כי

כפי שהובהר במסגרת הדיונים בעררים הקודמים, לא ידוע למשיב על בית ספר שפעל במבנה בעבר ולא נמצא במערכת הרישוי בית ספר שהופעל במבנה בעבר תחת רשיון משרד החינוך. וגם לו היה הדבר נכון, על אף שמוכחש, הרי שהיה זה מתוך כך שלא עמד על כך שהיתר הבניה אינו מאפשר שימוש של הפעלת בית ספר, ולא מתוך שמשרד החינוך פירש את ההיתר ככזה אשר כולל גם הפעלת בית ספר.

המשיב טען כי היתר הבניה חסר תוקף לנוכח העובדה שלא נבנה מקלט במבנה חרף חובה לעשות כן על פי ההיתר. גם בהתייחס לטענה זו הפנה המשיב להודעת הוועדה המקומית לפיה עוד בשנת 1970 ננקט הליך פלילי נגד בעלי הזכויות שהורשעו בגין בניה בסטייה מההיתר ובניגוד לאמור בו ובפרט בגין אי הקמת מקלט במבנה (ת"פ 404/71). בעניין זה נטען כי יש לדחות את טענת העוררת בסעיף 224 לערר השני לפיו במתחם ישנו חדר מוגן ולכן מצב הבטיחות של בית הספר תקין, שכן הנימוק האמור אינו מתייחס לליקוי בטיחות (נושא שלא נבחן שכן הבקשה לא נותבה ולא נבדקה על ידי גורמי המקצוע במשיב), אלא על בטלותו של היתר הבניה.

המשיב הוסיף כי העוררת לא הגישה 2 מסמכי סף באופן תקין: רשימת תלמידים תקינה, שכן מספר התלמידים בכל שכבת גיל אינו עומד בדרישות הנוהל; ותשריטים תקינים בהם מסומנים החצרות וגודלם. מספר תלמידים נמוך בבית הספר מהווה ליקוי פדגוגי המשפיע בראש ובראשונה על התלמידים, מבחינה פדגוגית, אינטגרציה חברתית, שירותים שיקבלו. טענת העוררת כי מכיוון שהיא מעניקה מענה חינוכי ייחודי, על המשיב להתעלם מאי עמידתה במספר התלמידים הדרוש דינה להידחות. ייחודיות מוסד חינוך אין משמעותה כי אין חלופה אחרת לתלמידים, ולא כך הדבר בנסיבות העניין.

הודעת המשיב על מתן פסק דין בעת"מ 26133-01-22

ביום 29.8.2022 הגיש המשיב הודעה על מתן פסק דין בעת"מ (מחוזי י-ם) 26133-01-22 **העמותה לחינוך בשפלה נ' משרד החינוך** (החלטה מיום 21.8.2022) (להלן: "עת"מ 26133-01-22"), במסגרתו נדחתה עתירה שהגישה העוררת נגד המשיב לבטל צו סגירה שהוצא כנגד העוררת לפי סעיף 32(א) לחוק הפיקוח.

דיון והכרעה

ביום 3.2.2022 קיימה הוועדה דיון בנוכחות נציגי העוררת ונציגי המשיב. הצדדים טענו באריכות מרובה, הגישו מסמכים והציגו טענותיהם.

לאחר ששמענו את כלל הטענות ועיינו בכל המסמכים שהגישה העוררת ובכתבי הטענות, **החלטנו לדחות את העררים** ולהלן נפרט את נימוקי החלטתנו.

ערר 164/17 שהגישה העוררת כנגד החלטת המנכ"ל ביחס לשנת הלימודים תשע"ח התקבל על ידי הוועדה, ובהחלטה נקבע שרשיון עבור שנה"ל תשע"ח יוענק לעוררת בתנאים שנקבעו במפורש בהחלטה. המשיב הגיש לבית המשפט המחוזי ערעור מינהלי על החלטה (עמ"ן 5110-07-18). הערעור המינהלי נמחק ביום 29.11.2018 לבקשת המשיב. העוררת מצידה הגישה לבית המשפט המחוזי ערעור מינהלי על החלטה משלימה בערר לשנה"ל תשע"ח שלא להחיל את החלטה בערר האמור גם על שנה"ל תשע"ט ושלא להורות על מתן רשיון גם עבור שנה זו (עמ"ן 49973-07-18). ביום 15.11.2018 ניתן פסק דין אשר דחה את הערעור המינהלי האמור.

ערר נוסף שהגישה העוררת 104/18 בנוגע להחלטת המנכ"ל שלא להעניק לעוררת רישיון לשנה"ל תשע"ט נדחה. על החלטה זו לא הוגש ערעור מינהלי על ידי העוררת.

ערר נוסף, שלישי, שהגישה העוררת בהליכים שקדמו לעררים שבפנינו, הוא ערר מספר 55/2019. גם ערר זה נדחה על ידי הוועדה בהחלטה מיום 23.7.2020. בהחלטה זו דנה הוועדה בשתי שאלות שבמחלוקת: (1) סוגיית הצו השיפוטי והמצב התכנוני של הנכס; (2) סוגיית הפעלת מוסד חינוכי בלי רישיון. הוועדה קבעה כי העוררת לא הצליחה להרים את הנטל באף אחר מעניינים אלו וטענותיה נדחו. נקבע כי החלטת הוועדה בערר לשנה"ל תשע"ט שרירה וקיימת וכל הקביעות בה רלוונטיות גם ביחס לשנה"ל תש"ף. ההתפתחות שחלה אף פועלת לרעת העוררת. לעניין זה נקבע כי:

"עצם קיום ההתדיינות, שהיא מורכבת ומתמשכת כפי שהוצגה בפנינו, די בה מבחינת המשיב כדי להביא למסקנה שאין מקום להעניק רישיון לעוררת. הן עקרון ההרמוניה החקיקתית ... והן החשש מפני אפשרות שבשל המצב המשפטי המורכב הנכס יפונה באמצע שנת הלימודים מובילים למסקנה שבשל מורכבות הדבר והקביעות השיפוטיות בעניין המבנה של בית הספר, רשאי המשיב לדחות את הבקשה לרישיון ולא לאשר קיומו של מוסד חינוכי בו, בדומה להחלטות ועדה זו בהקשר של הוכחת הזכות בנכס".

בהתייחס לפעילות העוררת ללא רישיון בשנה"ל תשע"ט קבעה הוועדה בהחלטתה בערר כי פסילה בטענה שכזו לא יכולה להיות אוטומטית אלא מחייבת הפעלת שיקול דעת פרטני בכל מקרה ומקרה. הוועדה ציינה את חומרת התנהלות העוררת בכך שהגבילה ומנעה ביקורים של נציגי המשיב במקום. צויינה גם העובדה שהעוררת מפרסמת את בית הספר. הוועדה קבעה כי היא דוחה מכל וכל את הטענות שהועלה על ידי ב"כ העוררת לפיה ללא פרסום לא תוכל להביא את מספר הילדים הנדרש לרשימות התלמידים המיועדים ללמוד בבית הספר לצורך הגשת הבקשה. צויין כי קיים פרסום שיטתי של העוררת המופנה לכל אדם מבלי שמצויין בו כלל וכלל כי אין בידי העוררת רישיון להפעלת בית ספר חינוכי. חמור מכך, הפרסומים כוללים מצגים מטעים לפיהם בית הספר פועל בפיקוח המשיב.

לסיכום נקבע כי אין מקום לשוב ולדון בשאלות שנוגעות למבנה של העוררת. ההתדיינות המשפטית – הן בנוגע לצו שאוסר את השימוש בנכס והן בנוגע להיבטי התכנון – מתקיים בערכאות המוסמכות. נקבע כי בוודאי שאין מקום להתערב בהחלטה של המשיב, הנמנע מלהעניק רישיון לגוף שפועל על פי פסיקת בית המשפט בניגוד לצו שיפוטי ובניגוד להיתר בניה. אף אם קיימת קביעה כי הצו השיפוטי לא נאכף, עצם קיומה של התדיינות משפטית מתמשכת בעניין זה מהווה עילה מספקת שלא להעניק לעוררת רישיון להפעיל מוסד חינוכי במבנה.

בשל חומרת הדברים, לרבות ההפרה המתמשכת והברורה של הדין, בהפעלת מוסד חינוך ללא רישיון, מקום שבו בידי המשיב ראיות מנהליות מספרות ואף יותר מכך לכך שהעוררת הפעילה מוסד חינוכי ללא רישיון, נפסקו נגד העוררת הוצאות משפט.

בעניינינו, מדובר בשני עררים נוספים (רביעי וחמישי) שהגישה העוררת תחת תשתית עובדתית שאינה שונה באופן מהותי מהתשתית העובדתית שנדונה והוכרעה בעררים הקודמים. ההנמקה שמופיעה בהחלטה בערר 55/2019 שיפה ורלוונטית גם לעניין העררים שבפנינו ואף ביתר שאת. העובדות שהתבררו בפנינו מלמדות על כך שביזוי הוראות

החוק מצד העוררת נמשך שנים נוספות ועל אף ההתראות וההחלטות השיפוטיות השונות בעניינה, היא לא השכילה לחדול מהפרות החוק כל עוד אין בידיה רשיון כדין להפעלת מוסד חינוך לפי חוק הפיקוח.

העובדה שבכל שנה הגישה העוררת בקשה חדשה וקיבלה החלטה חדשה, אומנם מקנה זכות להגיש ערר, אולם על פני הדברים לא חל שינוי עובדתי מהותי, שמשנה באופן משמעותי את העובדות ואת המסגרת המשפטית שעמדה בפני ועדת הערר כאשר ניתנו ההחלטות הקודמות.

הוועדה אינה סבורה כי בנסיבות העובדתיות שהוצגו העוררת עמדה בנטל המוטל עליה לקיים בחינה חוזרת שוב ושוב על יסוד העובדות שהציגה. במהותן, מדובר בחזרה על טענות דומות ועצם העובדה שכיום תלויה ועומדת בקשה לרישוי מהוועדה המקומית לתכנון ולבניה, אף מחזקת את הקביעות שניתנו בעבר אשר דחו את טענות העוררת בכל הנוגע לחוסר חוקיות השימוש במבנה כבית ספר. ממילא גם לפי טענת העוררת, בפועל היתר לחריגות הבניה ולשימוש המבוקש לא ניתן עד כה. לא זו בלבד שהיתרים כאמור יצפו פני עתיד, לא יוכלו הם לבסס התערבות בהחלטות שניתנו זה מכבר בגין שנים עברו, שנות העררים שנדונים בפנינו.

נוסיף גם את העובדה כי לאחרונה ניתן פסק דין בעת"מ 26133-01-22 אשר דחה עתירה לבטל צו סגירה שהוצא כנגד העוררת לפי סעיף 32(א) לחוק הפיקוח.

על הדברים האמורים נוסף ונשלים את החלטתנו בקביעות הבאות:

בהתאם להוראות חוק הפיקוח, המבקש להקים ולנהל בית ספר, חייב על פי חוק לקבל רשיון ממושרד החינוך להפעלת בית הספר. כך נקבע בסעיף 3 לחוק פיקוח:

"לא יפתח אדם בית ספר ולא יקיימו אלא אם יש בידו רשיון לפי חוק זה ובהתאם לתנאיו ולא יפרסם אדם פתיחת בית ספר אם אין עליו רשיון כאמור (להלן-רשיון)."

המבקש רשיון נדרש לפנות בבקשה למנכ"ל משרד החינוך ולצרף לבקשתו את הפרטים הנדרשים על פי חוק. הבקשה נבחנת על ידי אגף לחינוך מוכר שאינו רשמי במשרד החינוך בהתאם להוראות חוק הפיקוח, לתקנות פיקוח על בתי ספר (בקשה לרשיון) התש"ל – 1970, לכללי פיקוח על בתי ספר (מבחנים למתן רשיונות), התשל"א-1971 ולנוהלי משרד החינוך). בין היתר יש צורך לקבל אישור של משרד הבריאות, לקיים רמה נאותה של תכנית לימודים, הכשרת סגל, מבני גישה, לעמוד בתנאי בטיחות הנדרשים ולהראות בסיס כספי לקיומו של בית הספר (ר' בין היתר סעיפים 4-6 לחוק הפיקוח).

סעיף 9(א) לחוק הפיקוח, קובע כדלהלן:

(א) "לא יתן המנהל הכללי רשיון אלא אם הוא סבור כי תובטח רמה נאותה בהתאם לתקן ולנהוג בסוג בית-הספר שהבקשה מתייחסת אליו בעניינים המפורטים להלן:

(1) תכנית הלימודים, מערכת השיעורים ומשך הלימודים;

- (2) הכשרתם וכשרם המקצועי של סגל עובדי החינוך;
 - (3) מבני בית-הספר והגישה אליהם, החצר, מספר הכיתות וחדרי-הלימוד, הספח והשירות;
 - (4) תנאי הבטיחות בבית-הספר;
 - (5) הריהוט והציוד של בית-הספר;
 - (6) הבסיס הכספי לקיום בית-הספר.
- (ב) במתן החלטתו בדבר העניינים המפורטים בסעיף קטן (א), יתחשב המנהל הכללי בסוג בית הספר ובגילם וצרכיהם של התלמידים – הכל בהתאם לכללים שהתקין שר החינוך והתרבות בהתייעצות עם ועדת החינוך והתרבות של הכנסת".

בנוסף, מעניק חוק הפיקוח למנכ"ל המשיב את הסמכות לצוות בכתב על סגירת בית ספר אם הוא נוכח שבית ספר פועל ללא רשיון (סעיף 32 לחוק הפיקוח). צו סגירה יעמוד בתוקפו "עד אשר יבוטל על ידי המנהל הכללי או על ידי בית המשפט". הפרה של הוראות אלה היא עבירה פלילית שבצידה עונש מאסר של עד שנה (סעיף 33(א) לחוק הפיקוח).

תכליתו של חוק הפיקוח היא ברורה – מעקב ובקרה על החינוך שניתן בבתי הספר ומתן כלי אכיפה להוראותיו באמצעות כלים אפקטיביים (בר"ם 5776/13 עמותת מקום להיות – בית הספר "המעייני" נ' משרד החינוך (נבו 26.8.2013)).

כאמור בפתח ההכרעה, מדובר מקרה חמור שמוסד שמבקש לקבל רשיון לחינוך, פועל באופן שיטתי ומתמשך בניגוד לחוק. אומנם העוררת החלה בשלב מסוים בהליך להכשיר את הבניה והשימוש הלא חוקיים, אך היא המשיכה להפעיל את בית הספר ללא רשיון כדין ובמקביל להליכים המשפטיים בהם נקטה נטלה חירות לעצמה להמשיך לא לקיים את הוראות החוק שצריך להיות נר לרגליה. גם טענות העוררת לפיהן כיום היא על סף קבלת היתרים שיכשירו בניה בלתי חוקית במבנה בו פועלת, אינן יכולות לבסס התנהלות מפירה במשך שנים ובוודאי שלא לבסס עילה להתערבות בהחלטות מנכ"ל המשיב שניתנו בגין שנים עברו.

אנו דוחים את טענת העוררת כי 'הציפייה ממוסד חינוך שישגור שעריו בפני תלמידים רגע לפני תחילת השנה היא ציפייה לא סבירה ואינה עולה בקנה אחד עם המציאות'. ציפייה לקיים את הוראות החוק היא יותר 'מציפייה סבירה ביותר' ומתחייבת על פי כל דין, לא כל שכן מצד גורם שמבקש לקבל רשיון להפעיל מוסד חינוכי.

הגשת ערר אינה מזכה את העוררת לעשות דין לעצמה ולהמשיך בהפעלת בית ספר בניגוד לחוק. גם אם קיבלה העוררת רשיון בשנה מסוימת, רשיון זה אינו מזכה אותה לפתוח שוב ושוב שנות לימוד חרף החלטות שניתנו על ידי מנכ"ל המשיב ועל ידי הוועדה, החלטותיו לא עוכבו ולא ניתן ביחס אליהן סעדים זמניים המאפשרים לעוררת לפעול בניגוד לאמור בהן. גם ההליך שהחלה העוררת מול ועדת התכנון לקבלת רישוי אינו יכול לבסס התנהלות בלתי חוקית בהפעלת בית ספר משך כל הזמן, קל וחומר כאשר טיפול זה החל בחלוף זמן רב מאז החלה העוררת להפעיל את בית הספר ולאחר שכבר ניתנו החלטות שליליות לבקשותיה (ר' בעמ' 78 לפרוטוקול הדיון).

נוסיף כי התנהלות העוררת הייתה על דרך של הסתרה, מניעת הפעלת סמכויות של גורמי הפיקוח של משרד החינוך בצורה מכוונת ואף בוטה ומאיימת, כפי שלמדנו מעיון בדו"חות פיקוח שהוגשו בפנינו. בדיון נטען כי חוסר שיתוף הפעולה רלוונטי לתקופה מלפני שנתיים ולא לעת הזו וכי כיום יש שיתוף פעולה (עמ' 37-38 לפרוטוקול הדיון). לא זו בלבד שעררים אלה מתייחסים לתקופה הרלוונטית לחוסר שיתוף הפעולה הנטען, שלעמדתנו היה בוטה וחמור בצורה קיצונית כלפי עובדי המשיב שמפעילים סמכויות שניתנו להם על פי הדין. העוררת טענה כי היא מפעילה צהרון, בד בבד שהיא מבקשת רשיון להפעלת בית ספר, מפרסמת שהיא מפעילה בית ספר, ובפועל מפעילה בית ספר (ר' בטיעוני ב"כ המשיב בעמ' 44-45, 48 לפרוטוקול הדיון). נפנה גם לעדותו של מר שגיב גולדיאן, סגן מנהל אגף אכיפה במשיב בעמ' 59 לפרוטוקול הדיון:

"כן, הם קיבלו אותי בסבר פנים יפות, אבל לא, הגבילו את האפשרות הבקרה והאכיפה שלי בכך שלא נתנו לי להסתובב בכיתות, לא ראיתי מה קורה שם, בניגוד למקומות אחרים, ושוב אני מזכיר לכולם אני פה כאגף אכיפה, בא אך ורק כדי לשמור שהילדים של כולנו יהיו בידיים טובות ואני לא יודע, אני לא יודע אם עובדי ההוראה שם יש להם היעדר תביעות, עבירות מין, או שהילדים הם עם צרכים מיוחדים וצריכים לקבל איזה שהוא סיוע כזה".

ר' גם את טענתו של מר גולדיאן בעמ' 81 לפרוטוקול הדיון.

מר משה ורדי מנהל תחום אכיפה, חקירות והטלת עיצומים במשיב, אף הוא הבהיר בדיון בפנינו כי ההסתובבות בכיתה נדרשת גם לצורך היבטים בטיחותיים (עמ' 62 לפרוטוקול הדיון).

פרסומי העוררת אף הם עולים לכדי הטעייה של הציבור כי מדובר במוסד שמצוי ולמצער יהיה מצוי בתחילת שנה"ל נשוא הפרסום, תחת פיקוח של המשיב לפי חוק הפיקוח. גם בעניין זה לא השכילה העוררת להיטיב דרכיה. הוועדה עיינה בעצמה בפרסומי העוררת באתר האינטרנט בהם מציגה העוררת את פעילותה כבית ספר ורק בתחתית עמוד האינטרנט מופיע באותיות קטנות כי "הפעלת בית הספר בכפוף לקבלת רישיון ממשרד החינוך".

טבע הדברים אודות הגן שלנו הצוות שלנו שבר לימוד ומלגות בלוג יצירת קשר

ברוכות וברוכים הבאים ל"טבע הדברים"

טבע הדברים הינו בית חינוך ברוח דמוקרטית

מגיל 3 שנים ועד כיתה ט' (צומח)

שחרט על דגלו לימוד דרך פיתוח הסקרנות הטבעית, תחושת המסוגלות,

השייכות והאיכפתיות – לצד רמה אקדמית גבוהה

בית הספר והגן עובדים במתכונת רב גילאית, דוגלים בחינוך מותאם אישית,

ובשימוש בפרקטיקות – הוראה – למידה – הערכה אפקטיביות וחדשניות

לגילאי 3 שנים עד כיתה ט'

המפגשים מתקיימים בבית החינוך בהתאם לתקופה ולתקנות,

להרשמה מלאו את הטופס ותקבלו הזמנה אישית למפגש הקרוב

להרשמה למפגשי היכרות (גן, בי"ס וחט"ב) - לחצו כאן

חדשות

קייטנת חנוכה ב"טבע הדברים" מסע בעקבות החושים

חקר חושים, משחקים, יצירה, פיקניק, חיות, טיול בשדות ועוד ימים ג'ה' 20-22/12, ימים א'ב' 25-26/12 יום מלא (כולל ארוח"צ) או חלקי. ללא יום שישי למידע נוסף והרשמה- לחצו כאן

מי היכרות ב"טבע הדברים" לגן, יסודי וחט"ב

להרשמה לחצו כאן

התעדכנו באופן שוטף על הנעשה אצלנו בפייסבוק של "טבע הדברים"

בבר"ם 9954/16 **מדינת ישראל – משרד החינוך נ' בית ספר יפיע לחינוך ורווחה בע"מ** (נבו, 3.1.2017) דן בית המשפט העליון בבקשה לביטול צו מניעה זמני המונה הפעלת צו סגירה שהוצא לבית ספר הפועל ללא רשיון. נקבע כי יש להוסיף למכלול השיקולים גם את השיקול בדבר האינטרס הציבורי:

"למכלול השיקולים האמור יש להוסיף גם את השיקול בדבר האינטרס הציבורי. מקובלת עלי בהקשר זה עמדת המשיבים שלפיה יש לראות את עניינה של המשיבה כחלק מתופעה רחבה יותר, שבגדרה נפתחים מוסדות חינוך מבלי שקיבלו רשיון כדון. הותרת הצו על כנו עלולה לסכל את מאמצי המבקשים להיאבק עם תופעה נפסדת זו. תוצאתם של צווים כאמור מתמרצת מבקשי רישיונות לפתיחת בתי ספר שבקשתם סורבה לפתוח את שערי בית הספר שלא כדון תוך קביעת 'עובדות בשטח', מתוך הנחה שלאחר שיוצא נגדם צו סגירה יוכלו הם לפנות לבית המשפט לעניינים מינהליים בבקשה למתן צו זמני, וזה ייעתר לבקשה כדי למנוע את העבדת התלמידים במהלך שנת הלימודים. אין לקבל התנהלות זו, ואין לעודדה. ... הניסיון להשיג הישגים – הן בזירה המנהלית, הן בזירה המשפטית – על דרך של 'קביעת עובדות בשטח', סופו להיכשל".

טענת העוררת כי לאורך כל השנים היא חתרה לקיים שיח עם הרשויות ועם המשיב ולא מדובר באנשים שעושים דין לעצמם ושהליכי הרישוי לא מעניינים אותם ולפי 'המצב הוא בדיוק הפוך' (עמ' 20 לפרוטוקול הדיון), אינה עולה בקנה אחד עם המצב בפועל לפיו, בין היתר, לאורך השנים העוררת עושה דין לעצמה, מפעילה בית ספר ללא רשיון, מנסה להסתיר ולמנוע מאנשי אגף הפיקוח למלא את תפקידם בהתאם לסמכותם. גם אם העוררת סברה בעקבות החלטת הוועדה לשנה"ל תשע"ח כי היא פועלת כדון, באו ההחלטות שניתנו לאחר מכן ששללו סברה זו בצורה ברורה וחד משמעית, ואף על פי כן, המשיכה העוררת בשלה, בניגוד להוראות הדין ולהחלטות שיפוטיות.

בעניין זה נפנה גם לקביעותיו של בית המשפט המחוזי בעת"מ 26133-01-22 בדבר חוסר ניקיון כפיים בהתנהלותה של העוררת:

"התנהלות העוררת לוקה בחוסר ניקיון כפיים, משניהלה את בית הספר במשך שלוש שנות לימוד ללא רשיון, ויש לקבל את הטענה כי די בפגם זה בהתנהלותה כשלעצמו כדי להצדיק את דחייתה של העתירה".

בהחלטת ועדת הערר מיום 26.5.2019 בערר 104/18 קבעה הוועדה כי החלטתה לקבל את הערר ביחס לשנה"ל תשע"ח (ערר 164/17) הותנתה בתנאים ובכלל זה כי אין צו בתוקף כנגד העוררת לפי דיני התכנון והבניה. כעת התברר בהתאם להחלטת בית המשפט ברחובות שהוא המוסמך לעניין זה, כי קיים צו בתוקף המופנה כלפי העוררת ובשל כך נדחתה בקשה להוציא נגדה צו מינהלי. בנוסף, קביעותיו של בית המשפט ברחובות מצביעות על כך שקיים חשד סביר שפעילות העוררת חורגת מדיני התכנון והבניה בכך שהיא מפעילה במבנה בית ספר והעוררת לא הרימה את הנטל להראות כי היא פועלת על פיהם. הוועדה ציינה כי הכרעת בית המשפט ברחובות לא עמדה לנגד עיניו של המנכ"ל בעת מתן החלטתו וכי זו מהווה נסיבה חדשה ומשמעותית אשר מצדיקה לא לחדש את רישיונה של העוררת לשנה"ל תשע"ט. כן נקבע כי בנסיבות העניין אין לראות בהחלטה שלא לחדש את רישיונה של העוררת כפגיעה באינטרס ההסתמכות שלה וכי העוררת שיערה שהפעלת בית הספר במקרקעין היא בניגוד לתנאי ההיתר. ועדת

הערר אף ציינה כי טענת העוררת שהיא מפעילה רק צהרון במבנה ולא בית ספר ומשכך לא נעשה במקום שימוש חורג אינה הולמת עם בקשת העוררת ליתן לה רשיון להפעיל במקום בית ספר.

חרף טענות שונות וטיעון ארוך אשר חזר על עצמו בניסוחים שונים, בפועל העוררת אינה מחזיקה בהיתר כדין למבנה ובהיתר לשימוש במבנה למטרת בית ספר. הנטל להוכחת הנדרש מוטל על העוררת ולא על המשיב להוכיח טענות שנטענות על דרך השלילה. כמפורט לעיל באריכות, טענה העוררת הינה 'שלא מן הנמנע שבשלב מאוחר יותר ניתן היתר בניה לכל אחד מהשינויים שבוצעו לכאורה במבנה' וכי תיק הבניין בעירייה נעלם. טיעון מסוג "לא מן הנמנע" אינו מספק על מנת לעמוד בנטל להוכיח כי העוררת עומדת בדרישות החוק, לא כל שכן בהיבטים שנוגעים לתכנון ולבניה, לרישוי ולבטיחות. אין לנו אלא לאמץ את קביעת ועדת הערר בערר 55/19 לפיה עצם עיסוקה המתמשך, המורכב והאינטנסיבי בסוגיות התכנוניות בהליכים שונים ובערכאות שונות מלמד כי לא הונחה על ידי העוררת תשתית מהימנה לפיה העוררת ממלאת אחר הוראות הנוהל. בהיבט זה נציין פגם חמור נוסף בהתנהלות העוררת בכך שהגישה בקשה חתומה במסגרתה, הצהירה, בין היתר כי מבנה בית הספר עומד בדיני התכנון והבניה, על אף שהיא מודעת לכך שהוכחות כאמור אינן בנמצא, בוודאי שלא ברמה הנדרשת והמספקת להוכחת הטענה על בסיס היתר בניה ושימוש כדין כפי שמורה הנוהל.

אנו גם דוחים את טענת העוררת כי הבניה הבלתי חוקית אינה בשטח שמשוייך לבית הספר. מדובר במבנה אחד המחייב הוכחת רישוי והיתרים כדין ולא לשיעורים. אנו בהחלט מקבלים את טענת ב"כ המשיב לפיה המשיב לא יכול לתת רשיון למוסד שמתקיימים בו הליכים משפטיים בנוגע לצווים שהוצאו למוסד, גם אם ביצועם של הצווים הוקפא, אך לא בוטל (ר' בעמ' 71-70 לפרוטוקול הדיון). נוהל הרישוי מחייב כי מבקשת הבקשה תוכיח בצורה שאינה משתמעת לשני פנים כי המבנה עומד בדרישות הרישוי כדין הן בנוגע למבנה והן בנוגע לשימוש (ס' 4.6 לנוהל) וזאת אין בנמצא.

גם טענת העוררת בדיון בפנינו לפיה היא הגיעה להסכמה עם הוועדה המקומית לתכנון ולבניה ועם העירייה על כך שתוגש בקשה להיתר לשימוש חורג למבנה והצו השיפוטי יימחק (עמ' 10 לפרוטוקול הדיון), אינה מבססת את התערבותנו בהחלטות המנכ"ל. גם אם הצו השיפוטי נמחק, אין הדבר מרפא את הפגם הנעוץ בכך שאין היתרים למבנה ולשימוש בו. והרי משכך, הגישה העוררת בקשות להיתרים. נוסף לכך את העובדה שלפי טענת העוררת במועד הדיון בפנינו הבקשה להיתר לא נחתמה על ידי רשות מקרקעי ישראל (עמ' 13 לפרוטוקול הדיון). נוסף כי ככל הנראה חתימה כזו לא ניתנה גם נכון למועד כתיבת החלטה זו שכן הודעה בעניין לא ניתנה מצד העוררת. העוררת מודה ומכירה בכך שפועלת ללא רישוי כדין בהיבטי התכנון והבניה והראייה הבקשות שהגישה להכשיר פגמים אלה, כפי שטענה ב"כ המשיב בצדק, כמפורט בעמ' 73 לפרוטוקול הדיון). נפנה גם לאמור בפסק הדין מיום 11.4.2021 בעתפ"ב 67857-02-20 בו נקבע כי אין בביטול צו ההפסקה כדי למנוע מהמשיבה להגיש בקשה חדשה להוצאת צו הפסקה שיפוטי אם יתברר שהמערערת והמשיבים לא הצליחו להשיג היתר בניה בהתאם לבקשה תוך 6 חודשים – משמע, הפגם נותר על כנו, גם אם הושהה מימוש צו ההפסקה.

כמו כן, אנו דוחים את טענת העוררת לפיה כיום העוררת 'יכולה לקבל רשיון מהמשיב'. נפנה לטיעון שמופיע בעמ' 19 לפרוטוקול הדיון :

"היום העוררת מצויה במצב בו משרד החינוך בהחלט יכול לתת רשיון לבית הספר, יש היתר, אין צווים שיפוטניים, אין הליכים שיפוטניים, אין שום חשש שמה בבוקר איזה שהיא רשות תכנונית או משפטית תקבע שאי אפשר לפעול במבנה"

מבחינה עובדתית אין בידי העוררת היתרים כדין וזו טענה באותו דיון כי טרם ניתן היתר וכאמור לעיל, אף טרם נחתמה הבקשה להיתר על רשות מקרקעי ישראל (עמ' 13 לפרוטוקול הדיון). כפי שציננה ב"כ המשיב, המסמך שהוצג על ידי העוררת (ער/2) מיום 16.6.2021 אינו היתר בניה אלא פרוטוקול לישיבת ועדת משנה לתכנון ולבניה בו מופיעה החלטות, בין היתר לאשר את הבקשה להיתר בכפוף לעמידה בתנאים המפורטים בה (ר' גם בעמ' 63 לפרוטוקול הדיון). על העוררת להוכיח בפני גופי הרישוי כי היא מילאה אחר התנאים הקבועים באותה החלטה. העוררת גם מחוייבת לקבל תעודת גמר ואכלוס כי הבניה שאושרה בוצעה בהתאם להיתר וקיבלה את האישורים מכל הגורמים הנדרשים על פי דין.

מעבר לנדרש נציין, כי גם אם הייתה מוכחת הטענה כי הוסדרה כיום סוגיית הרישוי מול הוועדה המקומית לתכנון ולבניה ביחס למבנה ולשימוש בו למטרת בית ספר, אין הדבר היה פועל באופן רטרואקטיבי כבסיס לערער על ההחלטות נשוא העררים. משכך גם אין רלוונטיות לטיעונים שהעלתה העוררת לפיהן צו שיפוטי ואו צו מינהלי כזה או אחר בוטל. הלכה למעשה, בידי העוררת לא ניתן רשיון כדין למבנה ולפעילות בו. הרושם שעולה מהתנהלות העוררת הוא שהליכי העררים שהגישה נועדו לשמש כסות להתנהלות הבלתי חוקית, וזאת לא ניתן לקבל. לעניין זה הבהירה ב"כ המשיב כי "משרד החינוך לא יכול לתת רשיון למוסד שגם מתקיימים בו הליכים משפטיים לגבי שאנחנו יודעים שיש צו, גם אם הצו הוקפא ויכול לחזור ... אפילו כשאין צו שיפוטי והיו גם מקרים כאלו, אבל שיש התנגדות של הרשות והיא רוצה לפתוח בהליכים משפטיים נגד הבעלות, גם אז אנחנו לא נותנים רשיון" (עמ' 70-71 לפרוטוקול הדיון). נפנה גם להחלטה שניתנה בתיק ב"נ 11755-09-18 במסגרתה דחה בית המשפט ברחובות את הטענה כי בהיתר שימוש למעון ילדים ניתן להשתמש לצורך הפעלת בית ספר:

"אין מחלוקת כי המשיבים לא אוחזים בהיתר שימוש להפעלת בית ספר אלא למעון ילדים.

ב"כ המשיבים סבורים שאין מקום לאבחנה בין גן ילדים לבית ספר ודי בהיתר להפעלת מעון ילדים. אין בידי לקבל עמדה זו". (הדגשה הוספה)

בכל הנוגע להעדרו של מקלט במבנה, כמפורט לעיל, העוררת טענה כי יש יסוד סביר להניח כי עם היתר השינויים נבנה גם מקלט בשנים עברו. טענה זו אינה יכולה להתקבל כבסיס להוכחת עמידת העוררת בדרישת המקלוט. איננו מקבלים את טענת העוררת כי קיים במבנה חדר מיגון שיכול להוות חלופה למקלט. בקשר עם טענה זו מקובלת עלינו עמדת המשיב כי הטיעון בנושא זה אינו מתייחס לליקוי בטיחות כשלעצמו, (נושא שלא נבחן שכן הבקשה לא נותבה ולא נבדקה על ידי גורמי המקצוע במשיב), אלא נטען בהקשר לתוקפו של ההיתר. נוסף כי לפי טענת המשיב החדר המוגן הנטען מצוי בקומה שנבנתה בעבירת בניה (עמ' 78 לפרוטוקול הדיון).

בנוגע לטענת העוררת כי ערעור על החלטה זו התקבל נטען כי הערעור על הצו השיפוטי שהוציא בית המשפט התקבל מהטעם הדיוני לפיו לאור עמדת בית המשפט כי החלטה בבקשת העוררת להיתר עתידה להינתן בקרוב הרי שאין טעם לנהל את ההליך. עובדה שהעוררת הגישה בקשה להיתר, כך שאף היא סברה שאינה מחזיקה בהיתר.

בנוגע לטענת העוררת כי די בהיתר לשימוש במבנה כמעון יום, אין אלא לדחות את הטענה וזאת בשים לב לכך שרשויות התכנון לא מקבלות את הטענה והראייה שבפרוטוקול ועדת המשנה לתכנון ולבניה מיום 16.6.2021 צויין כי העוררת מבקשת היתר לשימוש חורג משימוש כמעון ילדים למבנה ציבורי/חינוכי, בית ספר, גן ילדים, מתנ"ס.

בנוגע לטענת העוררת כי במבנה פעל בעבר בית ספר מוכר שאינו רשמי מרשת "שובו", דבר שאמור להביא לכך שעל משרד החינוך לפרש את היתר הבניה ככזה הכולל שימוש של הפעלת בית ספר (ס' 185 לערר השני) נטען כי כפי שהובהר בעררים קודמים לא ידוע למשיב על בית ספר שפעל במבנה בעבר ולא נמצא במערכת הרישוי בית ספר שהופעל במבנה בעבר תחת רשיון משרד החינוך. וגם לו היה הדבר נכון, על אף שהוכחש על ידי המשיב בתגובתו, אין הדבר מחייב את הוועדה לקבל ויתור זה.

המשיב טען כי העוררת לא הגישה 2 מסמכי סף באופן תקין: רשימת תלמידים תקינה, שכן מספר התלמידים בכל שכבת גיל אינו עומד בדרישות נוהל הרישוי; ותשריטים תקינים בהם מסומנים החצרות וגודלם. מספר תלמידים נמוך בבית הספר מהווה ליקוי פדגוגי המשפיע בראש ובראשונה על התלמידים, מבחינה פדגוגית, אינטגרציה חברתית, שירותים שיקבלו. טענת העוררת כי מכיוון שהיא מעניקה מענה חינוכי ייחודי, על המשיב להתעלם מאי עמידתה במספר התלמידים הדרוש דינה להידחות. ייחודיות מוסד חינוך אין משמעותה כי אין חלופה אחרת לתלמידים, ולא הוכח כי כך הדבר בנסיבות העניין. בדיון הובהר על ידי העוררת כי אכן מספר התלמידים אינו עומד בדרישות הנוהל אך לטענתה הדבר נובע מחוסר ביקוש לנוכח הליכי הרישוי. לטענתה סוגיית הפגיעה בתלמידים צריכה להיבחן בשלב הניתוב (עמ' 30 לפרוטוקול הדיון). נראה כי גם בהיבטים האמורים העוררת אינה עומדת בדרישות הנוהל (ר' בדבריה של הגב' בתי ללוש סגנית מנהל אגף רישוי במשיב בעמ' 79 לפרוטוקול הדיון). בשים לב לקביעות הנוספות שבהחלטתנו לא מצאנו מקום להוסיף ולהרחיב בהיבטים אלו.

בנוגע לטענת העוררת כי לא נערך שימוע בקשר לנימוק הדחייה שמופיע בהחלטה הראשונה לפיו העוררת הפעילה בית ספר בשנים קודמות ללא רשיון, טיעון מעין זה אינו מבסס בנסיבות העניין פגם שיוּרד לשורשו של ההליך ושל ההחלטה. העוררת הציגה את טענותיה בפני המשיב מספר רב של פעמים, כולל בהליכים שקדמו למתן ההחלטה הראשונה. שימוע נערך טרם מתן ההחלטה השנייה. ניתנה לעוררת זכות טיעון גם במסגרת הליכי העררים וגם מטעם זה אין רלוונטיות או השפעה לטיעון מעין זה.

נוסיף בסיום החלטתנו כי לא ניתן להתעלם מכך שהעוררת היא שהביאה במעשיה, במחדליה, בהפרות הוראות הדין ובאי קיום החלטות שיפוטיות למצב שמחייב לאכוף את הוראות הדין כלפיה על כל המשתמע מכך, והיא זו שאחראית לפגיעה, ככל שתיגרם לתלמידים ולעובדים (ר' בר"ם 5776/13 עמותת מקום להיות – בית הספר "המעייין" נ' מנכ"ל משרד החינוך (נבו, 20.12.2016)).

לנוכח האמור החלטנו לדחות את העררים. מצאנו כי החלטות המנכ"ל סבירות, לא נפלה בהן פגם ולכן אין מקום להתערבות הוועדה בהחלטות.

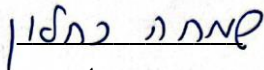
סוף דבר, העררים נדחים.

בשל חומרת הדברים ובשים לב להתנהלות של העוררת שאינה מתקבלת, מצאנו לסטות מהאיפוק בפסיקות הוצאות בהליכים שבפנינו, כפי שביכרה לפעול הוועדה בהרכבה הקודם בהחלטה בערר 55/2019 ולפסוק נגד העוררת הוצאות

משפט ושכ"ט עו"ד בסכום של 4,000 ₪ שישולמו למשיב בתוך 30 ימים ממועד החלטתנו זו, אילולא כן יישאו הפרשי הצמדה וריבית על פי הדין.

זכות ערעור לפי סעיף 14א לחוק הפיקוח לבית המשפט לעניינים מינהליים בהתאם לתקנות בתי משפט לעניינים מינהליים (סדרי דין) התשס"א-2000.

ניתן ביום כ"ה בכסלו תשפ"ב, 19.12.2022.

שמחה כחלון
חברת ועדה

מיטל קורקוס, עו"ד
יו"ר הועדה

אפרת קפלון, עו"ד
חברת ועדה